

Cor agre

Carles Ribera / cribera@presencia.cat

Amerigo, el fals impostor

Stefan Zweig (1881-1942) és un escriptor d'aquells considerats una aposta segura per al lector. Ja fa una bona colla d'anys que de tant en tant ens arriben a casa nostra, traduïdes al català, algunes joies del senyor Zweig recuperades de l'oblit. L'últim cas és el d'*Amerigo. La crònica d'un error històric* (Edicions de 1984), traduïda per Gabriel de la S.T. Sampol. És un *divertimento* del savi vienès que relata amb un to entre jocós i detectivesc la monumental confusió que va portar el món a denominar Amèrica el continent descobert a finals del segle XIV per Colom, que no va saber que havia descobert un continent que rebé el nom d'un senyor que va saber que allò que havia descobert Colom era un continent però que no se sap si ell mai va arribar a posar-hi els peus. Complicat? Complicat. Zweig desgrana la inconeguda història de l'infortunat en vida més afortunat del planeta a títol pòstum, el florentí Amerigo Vespucci, 1454-1512, una "ascensió a la immortalitat, per ventura la

més grotesca que ha conegut la història de la fama".

Amb la fluïdesa narrativa habitual, l'autor basteix un extens reportatge amb profusió de proves documentals que mostren com tot plegat va ser culpa d'uns quants refregits editorials temeraris fets a partir de la poca documentació escrita que va deixar Vespucci ("mai cap escriptor no ha esdevingut tan famós havent deixat una obra tan breu"). El text està amenitzat amb una bona contextualització, referències històriques detallades i algun anacronisme clamorós, com ara parlar indistintament de regne d'Espanya i de Castella i, per tant, de rei de Castella quan, en realitat, el regne d'Espanya no existia com a tal en l'època del descobriment i el rei de Castella d'aquella època era una reina, la Catòlica.

R. BUCH

Un error que no resta ni un gram d'interès ni de versemblança a un relat recosit amb l'estil deliciós de sempre per recrear una vida que "no és la biografia d'un heroi ni la d'un impostor, sinó una comèdia

de la casualitat, en què ell es va veure enredat sense saber-ho" i que conté el to major habitual del mestre Zweig amb perles com aquesta: "Quan la humanitat coneix alguna cosa nova, li vol donar nom. Quan sent entusiasme, vol que la seva boca proclami el seu goig amb un crit de joia. Va ser un dia afortunat que el vent de l'atzar de sobte li llançà un nom, i sense mirar si era a dret o a tort, va agafar amb impaciència aquell mot sonor i vibrant, i va saludar el seu nou món amb aquell nom nou, amb aquell nom ja per sempre seu d'Amèrica."

Surt en català el llibre que Stefan Zweig va dedicar a Amerigo Vespucci, explicant per què va donar nom a un continent que no va descobrir

Pel broc gros

Tura Soler / tsoler@presencia.cat

L'investigador de la mort passa a millor vida

No oblidaré mai el dia que vaig conèixer Narcís Bardalet: el 19 de juliol del 1986. El dia que el foc cremava les Alberes senceres i van morir els quatre ocupants d'una avioneta francesa que ajudava a apagar el foc. Novella en el món del periodisme, em va tocar cobrir el tema sobre el terreny (amb unes inapropiades sandàlies als peus) i anant darrere la comitiva judicial (llavors no existien protocols que releguessin els periodistes darrere un cordó

policial) que anava a fer l'aixecament dels cadàvers vam quedar encerclats pel foc enmig del bosc. Bufava una tramuntada de mil dimonis que, paradoxalment, ens feia pelar de fred enmig del foc. Bardalet no va poder aixecar els cadàvers perquè, misteris de la vida, quan van arribar a les restes de l'avioneta ja no hi eren. Els equips francesos, vinguts des de viarany del nord havien arribat primer i havien retirat els cossos dels compatriotes. Quan la Guàrdia Civil va rebre la comunicació, per la ràdio del seu llegendari 4L, que teníem el camí tallat i que era impossible la retirada pel camí d'anada, vaig tenir seriosos dubtes que aquell no fos el darrer dia de la meua vida. Enmig d'aquest panorama, Bardalet, que es protegia del fum amb un pràctic mocador a la boca lligat al clatell a l'estil dels bandolers de les pel·lícules del Far West, va pronunciar una de les seves sàvies sentències: "No patiu. Si ens atrapa

el foc correm cap a un lloc que ja estigui cremat, que així ja no es podrà cremar." Ja vaig veure que era un home pràctic. A grans mals, grans remeis. Al final, per fortuna, vam aconseguir arribar al Pertús guiats per un dels guàrdies que coneixia un viarany mig transitable. Si haguéssim acabat els nostres dies en aquell foc d'ara farà trenta anys, mai hauria pogut descobrir el personatge fascinant Narcís Bardalet. I no hauria pogut tenir el goig d'ajudar-lo a descobrir que un cas que passava per un suïcida de parella era un doble crim. Goso vantar-me'n i revelar la meua petita perspicàcia perquè ell mateix ho relata en el llibre de memòries que li va escriure Clàudia Pujol. Si no, jo seria "discreta", tal com ell sempre m'ha recomanat ser. Ara el discret investigador de la mort ha passat a millor vida. Literalment. S'ha jubilat en plenes facultats. Llarga vida a l'investigador de la mort.

Goso vantar-me'n i revelar la meua petita perspicàcia perquè ell mateix ho relata en el llibre de memòries